

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ
ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Οικοδομώντας
έναν
ευρωπαϊκό
χώρο
δικαιοσύνης

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Δικαιοσύνη, θεμελιώδη δικαιώματα και ισότητα

Δικαιοσύνη για τους πολίτες
και δικαιοσύνη για την ανάπτυξη:
ένας πραγματικός ευρωπαϊκός χώρος
δικαιοσύνης θα βελτιώσει τη ζωή
των πολιτών και θα επιτρέψει
στις επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν
στο έπακρο την ενιαία αγορά.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Η έκδοση αυτή αποτελεί μέρος μιας σειράς που εξηγεί τι κάνει και γιατί η ΕΕ σε διάφορους τομείς πολιτικής και με ποια αποτελέσματα.

Μπορείτε να βρείτε τις εκδόσεις στο διαδίκτυο:
http://europa.eu/pol/index_el.htm
<http://europa.eu/!nd48yc>

Πώς λειτουργεί η ΕΕ
Η Ευρώπη σε 12 μαθήματα
Ευρώπη 2020: η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρώπης
Οι πατέρες της ΕΕ

Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία
Ανταγωνισμός
Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις
Ασφάλεια των τροφίμων
Γεωργία
Δημόσια υγεία
Διεθνής συνεργασία και ανάπτυξη
Διεύρυνση
Δικαιοσύνη, θεμελιώδη δικαιώματα και ισότητα ✘
Δράση για το κλίμα
Εκπαίδευση, κατάρτιση, νεολαία και αθλητισμός
Εμπόριο
Ενέργεια
Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας
Επιχειρήσεις
Έρευνα και καινοτομία
Εσωτερική αγορά
Οικονομική και νομισματική ένωση και ευρώ
Θαλάσσια πολιτική και αλιεία
Καταναλωτές
Καταπολέμηση της απάτης
Μετανάστευση και άσυλο
Μεταφορές
Περιβάλλον
Περιφερειακή πολιτική
Πολιτιστικός και οπτικοακουστικός τομέας
Προϋπολογισμός
Τελωνεία
Τραπεζικός και χρηματοπιστωτικός τομέας
Σύνορα και ασφάλεια
Φορολογία
Ψηφιακό θεματολόγιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιατί χρειαζόμαστε αποτελεσματικές πολιτικές δικαιοσύνης	3
Ποια είναι η συμβολή της ΕΕ: εργασία και στόχοι	5
Τι κάνει η ΕΕ: πώς βελτιώνει την καθημερινότητα των πολιτών και των επιχειρήσεων	9
Προοπτικές: ενδυναμώνοντας τους πολίτες και ενισχύοντας την ανάπτυξη	14
Περισσότερα	16

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Δικαιοσύνη, θεμελιώδη δικαιώματα και ισότητα

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
Ενημέρωση πολιτών
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Το χειρόγραφο επικαιροποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2014.

Εξώφυλλο και φωτογραφία 2ης σελίδας:
© iStockphoto.com/J.L.Bulcao

16 σσ. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-42582-0
doi:10.2775/88073

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή επιμέρους φωτογραφιών, πρέπει να ζητηθεί απευθείας η άδεια των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γιατί χρειαζόμαστε αποτελεσματικές πολιτικές δικαιοσύνης

Σε μια Ευρώπη με ανοιχτά σύνορα ολοένα περισσότεροι άνθρωποι ζουν, εργάζονται, σπουδάζουν και αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η ΕΕ διευκολύνει τους πολίτες στην άσκηση των δικαιωμάτων τους μέσα από τη δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Μεριμνά δε για την οικοδόμηση ισχυρών δεσμών εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστηρίων και των διοικήσεων των 28 χωρών της ΕΕ, ώστε να αναγνωρίζουν αμοιβαία τις δικαστικές αποφάσεις των κρατών μελών. Η εναρμόνιση των δικαστικών κανόνων και των ελάχιστων απαιτήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, επί ίσους όρους, σε όλες τις χώρες αποτελούν σημαντικά ζητήματα για έναν κοινό χώρο δικαιοσύνης. Επίσης, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες ώστε οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να επωφελούνται πλήρως από τα πλεονεκτήματα της ενιαίας αγοράς της.

Πρακτικές λύσεις

Στόχος των ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της δικαιοσύνης είναι να διευκολύνουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και να παρέχουν πρακτικές λύσεις σε διασυνοριακά προβλήματα. Σήμερα, ορισμένοι ευρωπαίοι πολίτες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσχέρειες, για παράδειγμα, στην προσπάθειά τους να ζήσουν, να ταξιδέψουν, να σπουδάσουν ή να εργαστούν σε άλλες χώρες της ΕΕ. Οι επιχειρήσεις, από την πλευρά τους, έρχονται ενίοτε αντιμέτωπες με κωλύματα που οφείλονται σε διαφορές στο δίκαιο των συμβάσεων, στη φορολογική νομοθεσία ή στη νομοθεσία για τους καταναλωτές, στις διοικητικές απαιτήσεις και στους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

Παρέχοντας πρακτικές λύσεις σε διασυνοριακά προβλήματα, η ΕΕ συμβάλλει στην πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ενιαίας αγοράς. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται στους πολίτες ένα αίσθημα ασφάλειας, καθώς και η πεποίθηση ότι τα δικαιώματά τους προστατεύονται σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ κι αν βρίσκονται. Παράλληλα, η μείωση της γραφειοκρατίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια δικαίου που χρειάζεται

Οι πολίτες πρέπει να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους στην ΕΕ ακόμη και όταν βρίσκονται εκτός της χώρας τους.

οι επιχειρήσεις για να αξιοποιούν στο έπακρο τις ευκαιρίες που τους προσφέρει η ενιαία αγορά αυξάνει την αξιοπιστία της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και, κατ' επέκταση, την εμπιστοσύνη των πολιτών σ' αυτήν.

Τρέχοντες στόχοι

Πρωταρχικός στόχος της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής είναι η δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης βάσει των αρχών της αμοιβαίας αναγνώρισης και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Το ζητούμενο είναι να μπορούν οι πολίτες, οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις να κατοχυρώνουν και να ασκούν τα δικαιώματά τους εντός και εκτός εθνικών συνόρων. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει τον σεβασμό του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ανεξαρτησίας του δικαστικού σώματος.

Όραμα της ΕΕ είναι να απονέμει «δικαιοσύνη για τους πολίτες και δικαιοσύνη για την ανάπτυξη». Οι τομείς ευρωπαϊκής πολιτικής στους οποίους μπορούν να αναμένουν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις ότι θα σημειωθεί η μεγαλύτερη πρόοδος είναι οι ακόλουθοι:

Αστική δικαιοσύνη: Σε μια Ευρώπη με ανοιχτά σύνορα, οι πολίτες μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να βρεθούν ενώπιον δικαστηρίου άλλης χώρας της ΕΕ. Για να διευκολυνθεί η εκδίκαση τέτοιων υποθέσεων, η ΕΕ προάγει την καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και την περαιτέρω σύγκλιση στον τομέα του δικονομικού δικαίου. Στόχος των κοινών ευρωπαϊκών δικονομικών κανόνων είναι να βοηθούν οικογένειες με μέλη διαφορετικών εθνικοτήτων να αντεπεξέρχονται σε δύσκολες καταστάσεις, όπως το διαζύγιο, οι διαφορές σε σχέση με δικαιώματα επιμέλειας ή οι συνέπειες του θανάτου ενός από τα μέλη της οικογένειας.

Από την ίδρυση της ενιαίας αγοράς το 1992, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να κυκλοφορούν και να συναλλάσσονται ελεύθερα εντός της ΕΕ, πέραν των εθνικών συνόρων. Όμως η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς δεν έχει ακόμη επιτευχθεί, καθώς οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως εμπόδια που σχετίζονται με το δίκαιο των συμβάσεων, αποκλίσεις στις εθνικές φορολογικές νομοθεσίες ή στη νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών και διοικητικές απαιτήσεις. Επιπλέον, το σύνολο νομοθετικών κανόνων που θεσπίστηκαν την τελευταία 20ετία για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών πρέπει να ενισχυθεί και να προσαρμοστεί περαιτέρω στα επιχειρηματικά μοντέλα και καταναλωτικά πρότυπα που αλλάζουν συνεχώς. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών, ανατρέξτε στο τεύχος «Καταναλωτές» της παρούσας σειράς.

Ποινική δικαιοσύνη: Πολλές ποινικές υποθέσεις προσλαμβάνουν ενίοτε πανευρωπαϊκές διαστάσεις. Σε περίπτωση, για παράδειγμα, που υπάρχουν υπόνοιες ότι μια

εγκληματική οργάνωση δραστηριοποιείται σε περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, ή όταν ένας ύποπτος βρίσκει καταφύγιο σε άλλη χώρα της ΕΕ, απαιτείται δικαστική συνεργασία.

Η συνεργασία αυτή προϋποθέτει την ενίσχυση του διαλόγου και την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των αρχών ποινικής δικαιοσύνης στην ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, αναπτύσσεται σε επίπεδο Ένωσης ο ευρωπαϊκός χώρος ποινικής δικαιοσύνης, εντός του οποίου οι εθνικοί φορείς επιβολής του νόμου και απονομής δικαιοσύνης θα μπορούν να εμπιστεύονται και να βασίζονται ο ένας στον άλλον. Μέσω αυτού του χώρου αναμένεται να αυξηθεί στα μάτια των πολιτών η νομιμότητα των ποινικών διαδικασιών, σε ό,τι αφορά ιδίως την προστασία των δικαιωμάτων τους, είτε βρίσκονται ενώπιον δικαστηρίου είτε πέφτουν θύματα αξιόποινης πράξης σε κάποια άλλη χώρα.

Θεμελιώδη δικαιώματα: Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέστη νομικά δεσμευτικός με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009. Η Ένωση οφείλει να τηρεί υποδειγματική στάση στο θέμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και να διασφαλίζει ότι τα δικαιώματα που προβλέπονται στον Χάρτη γίνονται σεβαστά. Ο Χάρτης πρέπει να χρησιμεύει ως πυξίδα για τις πολιτικές της Ένωσης και την εφαρμογή τους από τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Ιθαγένεια της ΕΕ (ευρωπαϊκή ιθαγένεια): Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια παρέχεται αυτομάτως στους υπηκόους όλων των κρατών μελών της ΕΕ, χορηγώντας τους μια δέσμη επιπρόσθετων δικαιωμάτων τα οποία επηρεάζουν σαφώς και θετικά την καθημερινότητά τους. Η ΕΕ παρακολουθεί την υλοποίηση και εφαρμογή από τα κράτη μέλη των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ευρωπαϊκή ιθαγένεια, όπως προβλέπεται στη Συνθήκη, μεριμνώντας για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών στην πράξη από τους πολίτες.

Ισότητα: Η ισότητα των φύλων και η πρόληψη των διακρίσεων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ. Με γνώμονα το συμφέρον των πολιτών, η ΕΕ απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής προέλευσης, θρησκείας ή ηθικών απόψεων, αναπηρίας, ηλικίας και σεξουαλικού προσανατολισμού, μέσω της θέσπισης νομοθετικών πράξεων, της εξασφάλισης χρηματοδότησης και της εφαρμογής πολιτικών σε τομείς που αφορούν όλες αυτές τις κατηγορίες, όπως η επί ίσοις όροις απασχόληση και πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε προϊόντα και υπηρεσίες. Η ΕΕ στοχεύει στην περαιτέρω προαγωγή της ισότητας των φύλων σε όλα τα κράτη μέλη μέσω της μείωσης του μισθολογικού χάσματος των φύλων και

της αύξησης του αριθμού των γυναικών σε θέσεις ευθύνης, ιδίως στους τομείς της πολιτικής και των επιχειρήσεων, καθώς και μέσω της πρόληψης της σεξιστικής βίας και της προστασίας και στήριξης των θυμάτων.

Συντονισμός με άλλους τομείς πολιτικής

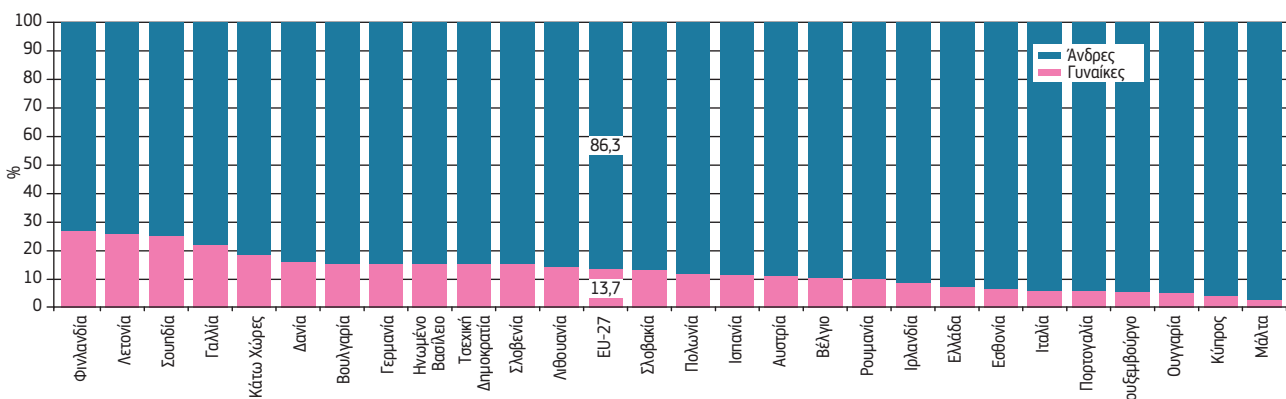
Οι πολιτικές για τη δικαιοσύνη βασίζονται στους αλληλένδετους στόχους «Δικαιοσύνη για τους Πολίτες» και «Δικαιοσύνη για την Ανάπτυξη» και συνεισφέρουν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία αποτελεί το αναπτυξιακό πρόγραμμα της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία.

Για να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες της Ένωσης απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους στην καθημερινή τους ζωή, το έργο της ΕΕ εκτείνεται σε πολλαπλούς τομείς πολιτικής. Η έκθεση για την ιθαγένεια της ΕΕ, που δημοσιεύθηκε το 2013, στηρίζεται στα αποτελέσματα της πρώτης σχετικής έκθεσης, η οποία εκδόθηκε το 2010, και παρουσιάζει 12 βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση της ζωής των πολιτών της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά διασυνοριακά ζητήματα. Τα αποτελέσματα της υλοποίησης των δράσεων που περιλαμβάνονταν στην έκθεση του 2010 για την ιθαγένεια παρουσιάζονται σε έναν ειδικό πίνακα προόδου.

Παρά τα μέχρι στιγμής σημαντικά βήματα, η ενιαία αγορά δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι πολιτικές που εντάσσονται στον στόχο «Δικαιοσύνη για την Ανάπτυξη» αποσκοπούν στη θέσπιση σαφών κανόνων για τους καταναλωτές και το εμπόριο, καθώς και στην αποτελεσματική επίλυση διαφορών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Κατ' αυτό τον τρόπο διευκολύνεται το διασυνοριακό εμπόριο και παρέχεται στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις η δυνατότητα να αξιοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό τα οφέλη της ενιαίας αγοράς, αυξάνοντας έτσι τη δυναμική της.

Ανεξαρτήτως του εάν εργάζονται στη δική τους ή σε άλλη χώρα της ΕΕ, οι πολίτες της ΕΕ έχουν ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση των διακρίσεων, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ίση μεταχείριση στην εργασία. Συν τοις άλλοις, απολαμβάνουν ένα υψηλό επίπεδο προστασίας ως καταναλωτές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μαζί με το **Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τους Καταναλωτές** και τη συνολική της στρατηγική για τους καταναλωτές, η οποία πρόκειται να ενσωματωθεί σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΩΝ ΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΤΟ 2012

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ποια είναι η συμβολή της ΕΕ: εργαλεία και στόχοι

Νομικό πλαίσιο

Η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009, ενισχύει τη δημοκρατική νομιμότητα της ΕΕ και την ικανότητά της να προασπίζεται τα συμφέροντα των πολιτών της σε καθημερινή βάση. Τοποθετώντας τους πολίτες στο επίκεντρο όλων των πολιτικών της ΕΕ, η Συνθήκη της Λισαβόνας άλλαξε ριζικά τη χάρση της ευρωπαϊκής πολιτικής στους τομείς της δικαιοσύνης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας.

Από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα να νομοθετεί στον τομέα του ποινικού δικαίου.

Επιπλέον, ο **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** κατέστη νομικά δεσμευτικός με τη Συνθήκη. Τα όργανα της ΕΕ είναι υποχρεωμένα να σέβονται τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη. Ο Χάρτης ισχύει επίσης στις χώρες της ΕΕ κατά την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.

Από τις αρχές του 2011 η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μέρος της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCPRD), η οποία ενσωματώθηκε κατ' αυτό τον τρόπο στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη. Αυτό σημαίνει ότι η UNCPRD είναι δεσμευτική για την ΕΕ και ότι εντάσσεται στο δίκαιο της Ένωσης.

Δικαιοσύνη για τους πολίτες

Κάθε υπήκοος κράτους μέλους είναι και πολίτης της ΕΕ. Η ιθαγένεια της ΕΕ (ευρωπαϊκή ιθαγένεια) δεν υποκαθιστά την εθνική ιθαγένεια. Απεναντίας, παρέχει σε όλους τους πολίτες της ΕΕ μια δέσμη επιπρόσθετων δικαιωμάτων, τα οποία κατοχυρώνονται από τις Συνθήκες της ΕΕ και αποτελούν βασικό κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Τα δικαιώματα αυτά είναι:

- το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια της ΕΕ·
- το δικαίωμα στην προστασία έναντι διακρίσεων λόγω εθνικότητας·
- το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις ευρωεκλογές και στις δημοτικές εκλογές του τόπου διαμονής, ανεξαρτήτως εθνικότητας·
- το δικαίωμα σε προστασία από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές άλλων κρατών μελών σε χώρες εκτός ΕΕ, επί ίσοις όροις με τους πολίτες των άλλων αυτών κρατών μελών·
- το δικαίωμα υποβολής αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προσφυγών στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή·
- το δικαίωμα έναρξης ή υπογραφής, μαζί με άλλους πολίτες της ΕΕ, κάποιας πρωτοβουλίας πολιτών για τη θέσπιση νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει κανόνες για την κατοχύρωση αυτών των δικαιωμάτων και μεριμνά ώστε οι πολίτες της να τα απολαμβάνουν ελεύθερα και ανεμπόδιστα.

Η εντατικοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, εμπορευμάτων και υπηρεσιών οδήγησε μοιραία στην αύξηση των διασυνοριακών διαφορών. Για την παροχή συνδρομής προς τους πολίτες σε διασυνοριακές διαφορές έχουν συσταθεί διάφοροι μηχανισμοί σε επίπεδο Ένωσης. Για παράδειγμα, οι αποφάσεις των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους της ΕΕ σε αστικές υποθέσεις αναγνωρίζονται και ισχύουν σε όλα τα άλλα κράτη μέλη. Η ΕΕ μεριμνά ώστε η προσφυγή στα δικαστήρια ή στις διοικητικές αρχές να είναι εξίσου εύκολη σε όλα τα κράτη μέλη της. Με σκοπό τη δημιουργία ενός πλαισίου ασφάλειας δικαίου για τους πολίτες της ΕΕ που εμπλέκονται σε διασυνοριακές οικογενειακές διαφορές, τα τελευταία χρόνια θεσπίστηκαν σε επίπεδο Ένωσης ορισμένες νομοθετικές πράξεις, ενώ αυτή τη στιγμή βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση κάποια άλλα σημαντικά εργαλεία.

Κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού στο εξωτερικό ο καθένας μπορεί να πέσει θύμα εγκληματικής ενέργειας, να κατηγορηθεί ή να θεωρηθεί ύποπτος για εγκληματικές πράξεις. Σε επίπεδο ΕΕ, βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας μια σειρά «δικαιωμάτων σε δίκαιη δίκη» που θα ισχύουν σε όλη την Ένωση και που σκοπό έχουν τη θέσπιση ελάχιστων κοινών απαιτήσεων σε ποινικές υποθέσεις. Ήδη, έχουν κατοχυρωθεί νομοθετικά το δικαίωμα των κατηγορουμένων σε ενημέρωση, μετάφραση και διερμνευία, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και επικοινωνίας αμέσως μετά τη σύλληψη. Όλες αυτές οι οδηγίες διασφαλίζουν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη από το πρώτο στάδιο της ανάκρισης από την αστυνομία και καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Μια νέα δέσμη νομοθετικών προτάσεων σχετικά με την ενίσχυση των δικονομικών εγγυήσεων για πολίτες που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες αποτελεί, εξάλλου, σήμερα το αντικείμενο συζήτησης. Στις προτάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας και το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, ειδικές εγγυήσεις για παιδιά που βρίσκονται στη θέση του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, καθώς και η χορήγηση του ευεργετήματος πενίας. Επιπλέον, η ΕΕ ενισχύει τα δικαιώματα των πολιτών και θεσπίζει ελάχιστες απαιτήσεις για τη στήριξη και την προστασία των θυμάτων αξιόποινων πράξεων ή βίας. Τα δικαιώματα των θυμάτων είναι θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής και της περιουσίας.

Δικαιώματα και ελευθερίες

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ περιέχει τα εξής έξι θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που απολαμβάνουν οι πολίτες εντός της ΕΕ:

- αξιοπρέπεια,
- ελευθερία,
- ισότητα,
- αλληλεγγύη,
- δικαιώματα των πολιτών,
- δικαιοσύνη.

Ο Χάρτης, η διακήρυξη του οποίου έγινε το 2000, κατέστη νομικά δεσμευτικός στην ΕΕ με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009.

Τα όργανα της ΕΕ και οι εθνικές αρχές, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων, οφείλουν να σέβονται τον Χάρτη όταν εφαρμόζουν τις διατάξεις του ευρωπαϊκού δικαίου. Για παράδειγμα, ο Χάρτης ισχύει όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν ή μεταφέρουν στην εθνική νομοθεσία κάποια οδηγία της ΕΕ ή όταν οι αρχές τους εφαρμόζουν απευθείας έναν κανονισμό της ΕΕ. Ο Χάρτης δεν επεκτείνει τις αρμοδιότητες της Ένωσης σε ζητήματα που δεν καλύπτονται από τις Συνθήκες.

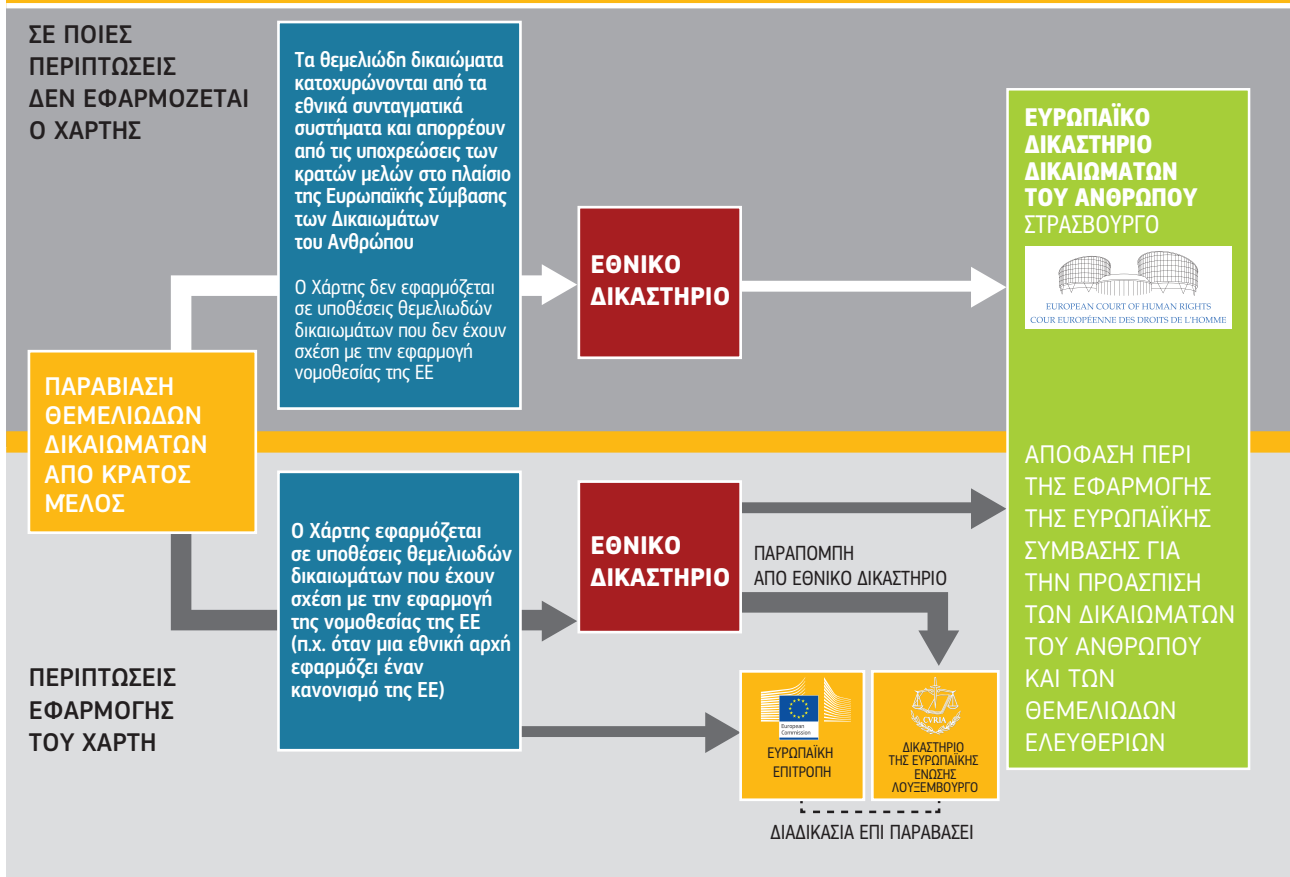
Για τις περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Χάρτη, η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατοχυρώνεται από το εκάστοτε εθνικό σύνταγμα ή στο πλαίσιο της συνταγματικής παράδοσης των κρατών μελών ή τυχόν διεθνών συμβάσεων που έχουν κυρώσει.

Πού να απευθυνθείτε εάν πιστεύετε ότι έχουν παραβιαστεί τα θεμελιώδη δικαιώματά σας; Συμβουλευτείτε την πύλη e-Justice!

<http://e-justice.europa.eu/>

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Σε ποιες περιπτώσεις εφαρμόζεται και πού πρέπει ν' απευθυνθείτε σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων σας;

Μεταξύ των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη συγκαταλέγονται η ισότητα και η καταπολέμηση των διακρίσεων. Για μεγάλο χρονικό διάστημα, η δράση της ΕΕ στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων επικεντρωνόταν στην απαγόρευση των διακρίσεων για λόγους εθνικότητας και φύλου. Μεταγενέστερα, τα κράτη μέλη συμφώνησαν ομόφωνα να παραχωρήσουν στην ΕΕ περαιτέρω αρμοδιότητες για την καταπολέμηση των διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής προέλευσης, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Σήμερα, ισχύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και άλλες νομοθετικές πράξεις οι οποίες διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση και την πρόληψη των διακρίσεων σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες.

Στην ΕΕ, ο καθένας έχει δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων του. Για τον λόγο αυτό, έχουν θεσπιστεί κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν υψηλές προδιαγραφές προστασίας των δεδομένων των πολιτών οπουδήποτε στην ΕΕ. Στις αρχές του 2012 προτάθηκε η αναθεώρηση αυτών των κανόνων, με σκοπό να ενισχυθούν τα ατομικά δικαιώματα και να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και των νέων τεχνολογιών.

Δικαιοσύνη για την ανάπτυξη

Λόγω των διαφορών στις εθνικές νομοθεσίες, οι απαιτήσεις στις οποίες υπόκεινται σήμερα οι επιχειρήσεις στην ΕΕ όσον αφορά την προστασία των δεδομένων είναι ποικίλες και ενίοτε αντιφατικές. Πέραν της προστασίας του ιδιωτικού βίου, η προαναφερθείσα αναθεώρηση των κανόνων προστασίας των δεδομένων αποσκοπεί στον εξορθολογισμό τόσο των πολύπλοκων διοικητικών διαδικασιών όσο και πολλών δαπανών που οφείλονται στις αποκλίσεις των απαιτήσεων για την προστασία των δεδομένων στην ΕΕ. Χάρη στην περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε ολόκληρη την Ένωση, οι καταναλωτές θα αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια κατά την πραγματοποίηση διαδικτυακών αγορών προϊόντων και υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται σε μεγάλο βαθμό η συμβολή του ηλεκτρονικού εμπορίου στην πολυπόθητη οικονομική ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Για τους λόγους αυτούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικαιροποιεί επίσης τη νομοθεσία για τους καταναλωτές της ΕΕ και την προσαρμόζει στις σύγχρονες διαδικτυακές πρακτικές, όπως συνέβη πρόσφατα με τη θέσπιση της **οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών**, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 13 Ιουνίου του 2014. Οι 500 εκατομμύρια ευρωπαίοι καταναλωτές συνεισφέρουν σημαντικά στην οικονομική ανάκαμψη της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η ισχύουσα νομοθεσία θέτει υψηλές απαιτήσεις προστασίας των καταναλωτών στην ΕΕ και καλύπτει, μεταξύ άλλων, τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως η παραπλανητική διαφήμιση, τους κανόνες για τις καταναλωτικές συμβάσεις, π.χ. για καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες, την εγγύηση των προϊόντων και τις υποχρεώσεις ενημέρωσης. (Περισσότερες πληροφορίες για τα δικαιώματα των καταναλωτών μπορείτε να βρείτε στην έκδοση «Καταναλωτές» αυτής της σειράς.)

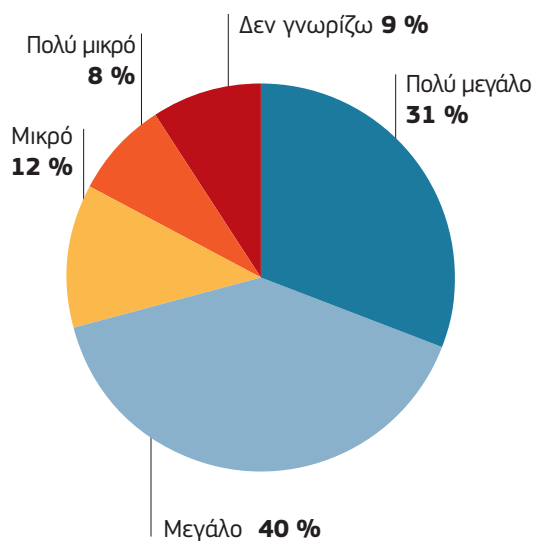

© Pavel Cernoch

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει δέσμη μεταρρυθμίσεων για την προστασία των δεδομένων με στόχο την τόνωση της ψηφιακής οικονομίας της Ευρώπης και την καλύτερη προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο διαδίκτυο: Αποκτήστε τον έλεγχο των προσωπικών σας δεδομένων!

Η ΕΕ μεριμνά για την καλύτερη πρόσβαση σε προϊόντα και υπηρεσίες στην ευρωπαϊκή αγορά. Πρόκειται για υπηρεσίες και προϊόντα καθημερινής χρήσης με στοιχεία που τα καθιστούν προσβάσιμα όχι μόνο από άτομα με αναπηρία αλλά και από τους ηλικιωμένους και πολλές άλλες ομάδες ατόμων. Η καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών αυτού του είδους αναμένεται να συντελέσει στην οικονομική ανάπτυξη και να διευκολύνει τη λειτουργία των επιχειρήσεων εντός της ΕΕ.

Τα εμπόδια στο διασυνοριακό εμπόριο παραμένουν. Οι επιχειρήσεις πρέπει να συμμορφώνονται με τους διάφορους εθνικούς κανόνες για τις συμβάσεις, αν επιθυμούν να πωλούν τα προϊόντα τους σε άλλες χώρες της ΕΕ. Η συμμόρφωση αυτή είναι δαπανηρή και εμποδίζει πολλές επιχειρήσεις να συναλλάσσονται με πελάτες του εξωτερικού. Για να εξαλείψει αυτό το πρόβλημα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση **«κοινού ευρωπαϊκού δικαίου των πωλήσεων»** το 2011, στοχεύοντας στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, στην τόνωση της ανάπτυξης και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το ζητούμενο είναι, αφενός, να διευκολυνθούν οι εμπορικές συναλλαγές μέσω μιας ενιαίας δέσμης κανόνων για τις διασυνοριακές συμβάσεις πώλησης στην ΕΕ. Εάν δοθεί στους εμπόρους η δυνατότητα να πωλούν τα προϊόντα τους βάσει ενός κοινού ευρωπαϊκού δικαίου των πωλήσεων, οι καταναλωτές θα έχουν την ευχέρεια να συνάπτουν με μεγαλύτερη ασφάλεια ανά την Ευρώπη οποιαδήποτε σύμβαση κρίνουν συμφέρουσα. Αφετέρου, η παρούσα πρόταση προωθεί επίσης την ενιαία ψηφιακή αγορά παρέχοντας ένα ενιαίο σύνολο κανόνων για την παροχή ψηφιακού περιεχομένου.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Πρόσφατη έρευνα κατέδειξε σαφές επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Το διάγραμμα δείχνει τις απαντήσεις των επιχειρήσεων στο ερώτημα κατά πόσον ενδιαφέρονται για τη θέσπιση ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά με τις καταναλωτικές συμβάσεις, οι οποίοι θα διέπουν τις διασυνοριακές πωλήσεις ευρωπαϊκών επιχειρήσεων προς καταναλωτές.

Η θέσπιση ενός εύρωστου ρυθμιστικού πλαισίου και αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης μπορεί να αποτελέσει κινητήριο μοχλό για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη. Χάρη στο δίκαιο της ΕΕ, οι εμπορικές αποφάσεις δικαστηρίων αναγνωρίζονται αυτομάτως σε όλα τα κράτη μέλη της. Συν τοις άλλοις, υπάρχουν απλοί μηχανισμοί χάρη στους οποίους όχι μόνο μειώνεται το κόστος, αλλά και η δικαιοσύνη απονέμεται με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην Ευρώπη και τονώνεται η ανάπτυξη. Η ΕΕ προωθεί τη χρήση υπηρεσιών διαμεσολαβητών και άλλων εναλλακτικών τρόπων επίλυσης διαφορών (ΕΤΕΔ) ως ταχύτερων και φθηνότερων εναλλακτικών λύσεων από την προσφυγή σε δικαστήριο. Οι διαμεσολαβητές και οι ΕΤΕΔ παρέχουν στους πολίτες και στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να λύνουν τις διαφορές τους εξωδικαστικά, εξοικονομώντας έτσι χρόνο και χρήματα. Κατ' αυτό τον τρόπο μπορούν να επιλύονται διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων, εργοδοτών και εργαζομένων, ιδιοκτητών ακινήτων και ενοικιαστών ή συγγενών χωρίς να διαταράσσονται ανεπανόρθωτα οι μεταξύ τους σχέσεις. Ενίοτε δε η διαδικασία αυτή μπορεί να αποβεί εποικοδομητική για τις σχέσεις των διαφωνούντων μερών, κάτι το οποίο δεν ισχύει με βεβαιότητα για τις δικαστικές διαδικασίες. Οι συμφωνίες που συνάπτονται μέσω διαμεσολάβησης είναι δεσμευτικές και μπορεί να επιβληθεί η εκτέλεσή τους.

Χρηματοδότηση των πολιτικών στον τομέα της δικαιοσύνης

Η ΕΕ χρηματοδοτεί δύο προγράμματα, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και το πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια», τα οποία θα υλοποιηθούν κατά την περίοδο 2014-2020 με συνολικό προϋπολογισμό 817 εκατομμυρίων ευρώ. Αμφότερα είναι απλούστερα και αποτελεσματικότερα στη διαχείρισή τους από προηγούμενα προγράμματα, πρόκειται δε να συνενώσουν τα έξι υπάρχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα στον τομέα της δικαιοσύνης και των δικαιωμάτων. Στόχος του προγράμματος «Δικαιοσύνη» είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του ευρωπαϊκού δικαίου σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Τούτο θα συντελέσει στην καλύτερη διασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διασυνοριακές νομικές υποθέσεις στην Ευρώπη και θα υποστηρίξει τις δράσεις της ΕΕ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και της εγκληματικότητας. Το πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» θα καταστήσει αποτελεσματικότερα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών στην πράξη μέσω της ευρύτερης διάδοσης και της συνεκτικότερης εφαρμογής τους στην ΕΕ. Θα προαγάγει τα δικαιώματα του παιδιού, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και το δικαίωμα ιθαγένειας, την προστασία των δεδομένων, την ισότητα των φύλων και την απαγόρευση των διακρίσεων. Ομοίως, θα συμβάλει στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της ομοφοβίας και της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών.

Τι κάνει η ΕΕ: πώς βελτιώνει την καθημερινότητα των πολιτών και των επιχειρήσεων

Το χρονικό των επιτευγμάτων της

Η δικαιοσύνη, τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι πολιτικές για την ιθαγένεια βασίζονται στις πολύτιμες για τους Ευρωπαίους αξίες και αρχές της δημοκρατίας, της ελευθερίας, της ανεκτικότητας και του κράτους δικαίου.

Στη διάρκεια της τελευταίας 50ετίας, η ΕΕ έκανε αποφασιστικά βήματα για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Το 1968 υπογράφηκε η πρώτη σύμβαση για τη δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Στη δεκαετία του 1970 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατοχύρωσε την ισότητα ως θεμελιώδες δικαίωμα. Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέστη νομικά δεσμευτικός για την ΕΕ, τα δε θεμελιώδη δικαιώματα συμπεριλήφθηκαν στις γενικές αρχές του ευρωπαϊκού δικαίου. Από το 1992 η ενιαία αγορά παρέχει στους πολίτες και στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να συναλλάσσονται ελεύθερα εντός της ΕΕ, πέραν των εθνικών συνόρων. Την ίδια περίοδο θεσπίστηκε μια σημαντική δέσμη νομοθετικών κανόνων για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών και τη διατήρηση του σημερινού υψηλού επιπέδου προστασίας τους. Το 1993 καθιερώθηκε επισήμως η ευρωπαϊκή ιθαγένεια με την οποία κάθε ευρωπαίος πολίτης απέκτησε επιπρόσθετα δικαιώματα—το δικαίωμα διαμονής, μετάβασης, σπουδών, εργασίας, συνταξιοδότησης, πραγματοποίησης αγορών, γάμου, υγειονομικής περίθαλψης και συμμετοχής στα κοινά—οπουδήποτε στην ΕΕ.

Πολίτες

Στα παραδείγματα που ακολουθούν περιγράφονται συγκεκριμένοι τρόποι με τους οποίους οι πολιτικές στον τομέα της δικαιοσύνης για τους πολίτες συντελούν στη βελτίωση της καθημερινότητάς τους.

Κατά την ελεύθερη κυκλοφορία των ευρωπαίων πολιτών εντός της ΕΕ, είναι σημαντικό να τους παρέχεται απρόσκοπτη πρόσβαση στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης της χώρας στην οποία βρίσκονται. Η συνεργασία μεταξύ εθνικών δικαστικών αρχών έχει εντατικοποιηθεί, έτσι ώστε οι νομικές αποφάσεις που λαμβάνονται σε μια χώρα να αναγνωρίζονται και να εκτελούνται σε μια άλλη. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Με την αύξηση του αριθμού των ατόμων που ζουν σε χώρες της ΕΕ εκτός της δικής τους, δημιουργούνται όλο και περισσότερες «μεικτές» οικογένειες. Όταν χωρίζουν «μεικτά» ζευγάρια με παιδιά, οι κανόνες της ΕΕ για το διαζύγιο, την επιμέλεια των παιδιών και τις υποχρεώσεις διατροφής ενθαρρύνουν τους φιλικούς διακανονισμούς και παρέχουν ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση που οι διαφορές φτάνουν στο δικαστήριο.

Η Εύα από την Ουγγαρία και ο Ρολφ από τη Γερμανία ζουν στην Ιταλία. Έχουν μία κόρη, την Άννα. Ύστερα από μερικά χρόνια συμβίωσης, η Εύα ζήτησε διαζύγιο. Χάρη στους κανόνες της ΕΕ, η Εύα μπορούσε να υποβάλει αίτηση διαζυγίου στην Ιταλία. Επειδή η Εύα και ο Ρολφ έχουν διατηρήσει μια καλή σχέση μεταξύ τους, επέλεξαν με κοινή συμφωνία τη γερμανική νομοθεσία για το διαζύγιό τους, την οποία εφάρμοσε το ιταλικό δικαστήριο. Δεδομένου ότι η κόρη της Εύας και του Ρολφ, η Άννα, ζει επίσης στην Ιταλία, το ιταλικό δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει επίσης για την επιμέλεια της Άννας και για το δικαίωμα επικοινωνίας των γονιών της. Ύστερα από αίτημα της Εύας, το ιταλικό δικαστήριο όρισε τη διατροφή για την Άννα.

Όσον αφορά τις διαθήκες και την κληρονομική διαδοχή, οι κανόνες της ΕΕ θα διασφαλίζουν από το 2015 ότι θα αναγνωρίζονται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ οι επιλογές των πολιτών όσον αφορά την περιουσία τους πριν από τον θάνατό τους. Οι κανόνες της ΕΕ ορίζουν σαφώς ποια αρχή είναι αρμόδια για τον χειρισμό της κληρονομικής διαδοχής και διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις των αρχών αυτών θα αναγνωρίζονται και θα εκτελούνται σε ολόκληρη την ΕΕ. Επιπλέον, οι κληρονόμοι και διαχειριστές περιουσίας θα πρέπει να μπορούν να αποδείξουν την ιδιότητα και τα δικαιώματά τους παντού στην ΕΕ με βάση το ευρωπαϊκό κληρονομητήριο. Αυτό το νομικό πλαίσιο προσφέρει την απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου για τις 450 000 διασυνοριακές κληρονομικές διαδοχές ετησίως στην Ένωση και διευκολύνει τη διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας, η οποία εκτιμάται σε 120 και πλέον δισεκατομμύρια ευρώ.

Στον τομέα του ποινικού δικαίου, οι πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν δικαίωμα σε δίκαιη δίκη εάν κατηγορούνται ή είναι ύποπτοι για ποινικό αδίκημα.

Ο Έρκι από τη Φινλανδία βρισκόταν σε διακοπές στην Ιταλία όταν συνελήφθη. Έχει δικαίωμα σε διερμνευία και νομική συνδρομή στη φινλανδική γλώσσα καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής διαδικασίας. Στον Έρκι θα δοθεί επίσης ένα «έγγραφο δικαιωμάτων» στη γλώσσα του, στο οποίο απαριθμούνται τα βασικά δικαιώματα στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών.

Η ΕΕ μεριμνά για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών της.

Η προάσπιση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην ΕΕ αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρώπης. Χάρη στη Συνθήκη της Λισαβόνας, η ΕΕ μπορεί πλέον να εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο το ενωσιακό δίκαιο. Σε ένα πρώτο στάδιο, θέσπισε κανόνες για την καθιέρωση ελάχιστων απαιτήσεων ως προς τα δικαιώματα, τη στήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικών πράξεων σε όλα τα κράτη μέλη. Κατ' αυτό τον τρόπο αποδίδεται στα θύματα η αναγνώριση και ο σεβασμός που δικαιούνται και παράλληλα διασφαλίζονται ισότιμοι όροι προστασίας, υποστήριξης και πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ανεξαρτήτως κράτους μέλους καταγωγής ή διαμονής.

Η Άννα έπεσε θύμα ληστείας και ξυλοδαρμού στον δρόμο. Ο δράστης συνελήφθη και η Άννα βρήκε το κουράγιο να καταθέσει στο δικαστήριο. Χάρη στους κανόνες της ΕΕ, η Άννα μπορεί να είναι σίγουρη ότι ο δράστης θα κρατηθεί μακριά της κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και έτσι δεν θα χρειαστεί να συναντηθούν.

Εδώ και μια 50ετία η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για την προάσπιση της αρχής της ίσης αμοιβής για ίση εργασία ή για εργασία ίσης αξίας. Με τη Συνθήκη της Ρώμης του 1957 τέθηκαν οι βάσεις για τη θέσπιση αρκετών σημαντικών νομοθετικών πράξεων σχετικά με την ίση αμοιβή.

Τη δεκαετία του 1970, η Γκαμπριέλ Ντεφρέν εργαζόταν ως αεροσυνοδός στην αεροπορική εταιρεία Sabena. Ο μισθός που λάμβανε από την εταιρεία ήταν κατώτερος από τον μισθό των ανδρών συναδέλφων της που έκαναν την ίδια δουλειά. Η κ. Ντεφρέν επικαλέστηκε με επιτυχία στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο το δικαίωμά της σε ίση μεταχείριση λόγω της ισότητας των φύλων. Αυτό είναι ίσως το πιο γνωστό παράδειγμα ευρωπαϊκής νομοθεσίας με άμεσο αποτέλεσμα.

Όλοι οι πολίτες της ΕΕ δικαιούνται προξενική βοήθεια όταν βρίσκονται σε χώρες εκτός της ΕΕ στις οποίες η χώρα τους δεν διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία. Οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να απευθυνθούν για βοήθεια στο προξενείο ή στην πρεσβεία οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους και να λάβουν βοήθεια υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους υπηκόους του άλλου κράτους μέλους σε περίπτωση, για παράδειγμα, σύλληψης, σοβαρού ατυχήματος ή απώλειας σημαντικών εγγράφων. Οι πολίτες της ΕΕ δικαιούνται επίσης συνδρομή σε καταστάσεις κρίσης. Οι χώρες της ΕΕ οφείλουν να απομακρύνουν τους πολίτες της ΕΕ από χώρες σε κατάσταση κρίσης σαν να ήταν δικοί τους υπήκοοι. Οι πολίτες μπορούν να μάθουν αν η χώρα τους διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία στη χώρα στην οποία ταξιδεύουν μέσω του **ιστότουπου της Επιτροπής για την προξενική προστασία**.

Ο Αριστοτέλης από την Ελλάδα έχασε το διαβατήριό του ενόσω βρισκόταν στο Μπανγκλαντές. Καθώς η Ελλάδα δεν διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία στο Μπανγκλαντές, ο Αριστοτέλης δεν ήξερε πού να απευθυνθεί. Επισκέφθηκε τον ιστότοπο προξενικής προστασίας και διαπίστωσε ότι μπορούσε να λάβει βοήθεια από τις αντιπροσωπείες της Δανίας, της Ιταλίας ή της Γερμανίας στην Ντάκα.

Οι ευρωπαίοι καταναλωτές, όταν αγοράζουν προϊόντα και υπηρεσίες στις χώρες της ΕΕ, έχουν ορισμένα δικαιώματα όσον αφορά την πληροφόρησή τους σχετικά με τα προϊόντα, τη διάρκεια ισχύος της εγγύησης, την επισκευή, αντικατάσταση

Πιο εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες

Η έναρξη της λειτουργίας της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice) το 2010 ήταν το πρώτο βήμα για τη δημιουργία ενός πολυγλωσσικού διαδικτυακού σημείου πρόσβασης, το οποίο διευκολύνει την καθημερινότητα των πολιτών, των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών στην Ευρώπη.

Η ευρωπαϊκή πύλη e-Justice είναι μια ηλεκτρονική υπηρεσία μιας στάσης η οποία παρέχει στους πολίτες της ΕΕ εύκολη πρόσβαση σε διάφορα εργαλεία και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους τρόπους δικαστικής και εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών. Διατίθεται σε 23 γλώσσες!

<http://e-justice.europa.eu/>

ή την επιστροφή των προϊόντων, την καταβολή φόρου προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ) για αγορές στο εξωτερικό και την αγορά υπηρεσιών από άλλη χώρα της ΕΕ. Οι κανόνες της ΕΕ διευκολύνουν επίσης την ανάκτηση διασυνοριακών οφειλών.

Ο Ζαν μένει στη Γαλλία και αγόρασε ένα ποδήλατο από ένα κατάστημα στις Κάτω Χώρες, το οποίο όμως δεν παρέλαβε ποτέ. Παρ' όλ' αυτά ο τραπεζικός λογαριασμός του είχε ήδη χρεωθεί. Ο Ζαν επισκέφθηκε τον ευρωπαϊκό ιστότοπο e-Justice όπου βρήκε όλες τις πληροφορίες και τα έντυπα που χρειαζόταν για την κίνηση της διαδικασίας μικροδιαφορών, η οποία καλύπτει διασυνοριακές διαφορές αξίας μέχρι 2 000 ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εισηγηθεί την αύξηση της αξίας των διαφορών που εμπίπτουν στο πλαίσιο της διαδικασίας μικροδιαφορών στα 10 000 ευρώ, γεγονός που θα διευκολύνει ακόμη περισσότερο τη χρήση αυτού του μηχανισμού.

Η ευρωπαϊκή νομοθεσία προστατεύει τους καταναλωτές που επιλέγουν τα οργανωμένα ταξίδια και τους παρέχει προστασία σε περίπτωση που, για παράδειγμα, ένα ταξιδιωτικό γραφείο πτωχεύσει. Οι ταξιδιώτες που έχουν προπληρώσει οργανωμένες διακοπές στην ΕΕ έχουν δικαίωμα επιστροφής της προκαταβολής τους ή, εάν βρίσκονται ήδη στον τόπο των διακοπών τους, θα πρέπει να τους εξασφαλιστεί ο επαναπατρισμός τους.

Τον Ιούλιο του 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγήθηκε τον εκσυγχρονισμό της **ευρωπαϊκής οδηγίας του 1990 για τα οργανωμένα ταξίδια**, η οποία αποτελεί το βασικό νομικό κείμενο που κατοχυρώνει την προστασία των παραθεριστών στην ΕΕ. Η οδηγία εγγυάται πλήρη προστασία στους καταναλωτές που έχουν προπληρώσει οργανωμένες διακοπές οι οποίες περιλαμβάνουν π.χ. κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων και ξενοδοχείων σε συνδυασμό με μίσθωση αυτοκινήτου. Η παρεχόμενη προστασία καλύπτει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα του καταναλωτή να λάβει όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες πριν από την υπογραφή της σύμβασης, διασφαλίζοντας ότι ο αντισυμβαλλόμενος φέρει ευθύνη για την παροχή όλων των υπηρεσιών που περιλαμβάνει το πακέτο διακοπών, καθώς και

για τον επαναπατρισμό του καταναλωτή σε περίπτωση που το ταξιδιωτικό του πρακτορείο πτωχεύσει.

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση αποτελεί απάντηση στη ριζική αλλαγή της αγοράς του τουρισμού: οι πολίτες διαδραματίζουν ολοένα πιο ενεργό ρόλο στον σχεδιασμό των διακοπών τους ανάλογα με τις ανάγκες τους, προτιμώντας κυρίως το διαδίκτυο για να οργανώσουν το ταξίδι τους αντί έτοιμων πακέτων που θα επέλεγαν από κάποιο διαφημιστικό φυλλάδιο.

Η εφαρμογή των κανόνων δεν είναι εύκολη στην εποχή του διαδικτύου. Με τον πολλαπλασιασμό των ηλεκτρονικών αγορών εξατομικευμένων πακέτων υπηρεσιών (είτε από μια ταξιδιωτική επιχείρηση είτε από περισσότερες συνεργαζόμενες ταξιδιωτικές επιχειρήσεις), έχει επικρατήσει ένα κλίμα αοριστίας τόσο ως προς το δικαίωμα των καταναλωτών σε προστασία όσο και ως προς τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων. Επομένως, η επικαιροποίηση των κανόνων του 1990 αποτελεί στην ουσία μια προσπάθεια να συμβαδίσει η οδηγία για τα οργανωμένα ταξίδια με την ψηφιακή εποχή. Αυτό συνεπάγεται ότι **το πεδίο προστασίας που παρέχει η οδηγία θα επεκταθεί σε άλλα 120 εκατομμύρια καταναλωτές που αγοράζουν εξατομικευμένες ταξιδιωτικές υπηρεσίες.**

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση αναμένεται να αυξήσει τη διαφάνεια και να ενισχύσει την προστασία των καταναλωτών σε περίπτωση απροόπτου. Από τη μεταρρύθμιση θα ωφεληθούν και οι ταξιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς η νέα οδηγία προβλέπει όχι μόνο την κατάργηση παρωχημένων απαιτήσεων πληροφόρησης, όπως η επανατύπωση φυλλαδίων αλλά και την αναγνώριση των εθνικών συστημάτων χορήγησης προστασίας σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας εκτός των εθνικών συνόρων.

Οι αγοραστές οργανωμένων ταξιδιών έχουν δικαίωμα σε ουσιαστικές πληροφορίες και βοήθεια. Εάν, για παράδειγμα, ένα ξενοδοχείο δεν ανταποκρίνεται στις υπηρεσίες που είχε υποσχεθεί το ταξιδιωτικό πρακτορείο, ο παραθεριστής μπορεί να ζητήσει αποζημίωση. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση πωλούνται κάθε χρόνο περί τα 118 εκατομμύρια οργανωμένα ταξίδια.

Ο Ντέιβιντ και η Μαρία αποφάσισαν να αγοράσουν ένα πλήρες πακέτο διακοπών στη Μεσόγειο. Όταν έφτασαν στο ξενοδοχείο τους συνειδητοποίησαν ότι στο μπάνιο δεν υπήρχε νερό. Παραπονέθηκαν στη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου και ζήτησαν να τους αλλάξουν δωμάτιο, όμως ο υπάλληλος τους εξήγησε ότι δεν υπήρχαν άλλα δωμάτια διαθέσιμα και ότι το πρόβλημα με το νερό δεν μπορούσε να λυθεί. Επειδή ο Ντέιβιντ και η Μαρία είχαν προπληρώσει τις διακοπές τους, καλύπτονταν από τους κανόνες της ΕΕ για τα οργανωμένα ταξίδια, γεγονός που σήμαινε ότι το ταξιδιωτικό πρακτορείο ήταν υποχρεωμένο να βρει λύση. Ο Ντέιβιντ και η Μαρία βρήκαν δωμάτιο σε άλλο ξενοδοχείο και έτσι μπόρεσαν να απολαύσουν τις ηλιόλουστες διακοπές τους.

Οι εκθέσεις για την ιθαγένεια της ΕΕ

Το 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη έκθεση για την ιθαγένεια της ΕΕ (ευρωπαϊκή ιθαγένεια), προτείνοντας συγκεκριμένα μέτρα τα οποία διευκολύνουν τους πολίτες στην άσκηση των δικαιωμάτων τους σε άλλα κράτη μέλη. Τα δικαιώματα αυτά αφορούν τον γάμο, την αγορά σπιτιού, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, τις σπουδές, την εργασία, την

Για να οργανώσετε τις διακοπές σας στο εξωτερικό μπορείτε να βασιστείτε στην προστασία που παρέχεται στους καταναλωτές σε ολόκληρη την ΕΕ.

ιατρική περίθαλψη και άλλα. Η έκθεση του 2010 περιελάμβανε 25 συγκεκριμένες δράσεις για τη βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών της ΕΕ.

Η Επιτροπή έδωσε συνέχεια στις δεσμεύσεις αυτές το 2013 με τη δεύτερη έκθεση της ΕΕ για την ιθαγένεια, στην οποία γίνεται ένας απολογισμός της προόδου που επιτεύχθηκε ως προς την υλοποίηση αυτών των 25 δράσεων.

ΑΠΤΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ:

- Διευκόλυνση της κυκλοφορίας των δημόσιων εγγράφων. Τον Απρίλιο του 2013 η Επιτροπή εισηγήθηκε την κατάργηση της υποχρέωσης των πολιτών και των επιχειρήσεων να υποβάλλουν επικυρωμένες —συχνά δε δαπανηρές— μεταφράσεις επίσημων εγγράφων όταν ήθελαν, για παράδειγμα, να δηλώσουν την αγορά ενός σπιτιού ή τη σύσταση μιας εταιρείας, τη σύναψη ενός γάμου ή την έκδοση κάρτας διαμονής. Η κατάργηση αυτών των απαιτήσεων αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα, πέραν της εξοικονόμησης χρόνου και της αποφυγής περιττών διατυπώσεων, την εξοικονόμηση έως και 330 εκατομμυρίων ευρώ για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ.
- Μείωση της γραφειοκρατίας για 3,5 εκατομμύρια ανθρώπους που ταξινομούν το αυτοκίνητό τους σε άλλη χώρα της ΕΕ κάθε χρόνο, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση τουλάχιστον 1,5 δισεκατομμυρίου ευρώ ετησίως για τις επιχειρήσεις, τους πολίτες και τις αρχές ταξινόμησης.
- Δυνατότητα γρήγορων και οικονομικών λύσεων για τους καταναλωτές με σκοπό την εξωδικαστική επίλυση των διαφορών τους με εμπόρους στην ΕΕ, γεγονός που θα τους επιτρέψει να εξοικονομούν περίπου 22,5 δισεκατομμύρια ετησίως σε όλη την Ευρώπη.
- Παροχή στους πολίτες εύχρηστων πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματά τους στην ΕΕ μέσω των διαδικτυακών υπηρεσιών πληροφοριών **«Your Europe» και «Europe Direct».**

Στην έκθεση του 2013 για την ιθαγένεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε επιπρόσθετες δράσεις για την αξιοποίηση των επιτευγμάτων των προηγούμενων ετών.

Στην νέα έκθεση περιγράφονται 12 συγκεκριμένες δράσεις σε έξι βασικούς τομείς.

- η άρση των εμποδίων για τους εργαζομένους και τους εκπαιδευόμενους σε άλλες χώρες της ΕΕ.
- η μείωση της γραφειοκρατίας.
- η προστασία των πιο εύάλωτων πολιτών.
- η εξάλειψη των εμποδίων στις διασυνοριακές αγορές.
- η παροχή καλύτερης ενημέρωσης σχετικά με την ΕΕ.
- η προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στον δημοκρατικό βίο.

Οι 12 νέες δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ είναι:

1. Η διερεύνηση της δυνατότητας παράτασης της εξαγωγής των επιδομάτων ανεργίας για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των υποχρεωτικών τριών μηνών, ώστε να διευκολυνθούν οι πολίτες που αναζητούν θέση εργασίας σε άλλες χώρες της ΕΕ.
2. Η δημιουργία ενός πλαισίου ποιότητας για τις περιόδους πρακτικής άσκησης και ο εκσυγχρονισμός των Ευρωπαϊκών Υπηρεσιών Απασχόλησης (EURES).
3. Η εξεύρεση λύσεων για την άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαίοι πολίτες όσον αφορά τα έγγραφα ταυτότητας και διαμονής που εκδίδονται από τα κράτη μέλη, καθώς και η δημιουργία προαιρετικών ενιαίων ευρωπαϊκών εγγράφων.
4. Η στήριξη των ευρωπαίων πολιτών που εγκαθίστανται ή αναπτύσσουν δραστηριότητες πέραν των εθνικών συνόρων, ώστε να χειρίζονται ευκολότερα τις διάφορες φορολογικές νομοθεσίες και, ιδίως, να αποφεύγουν τη διπλή φορολόγηση.
5. Η διευκόλυνση της αναγνώρισης των πιστοποιητικών τεχνικού ελέγχου, ώστε να καθίσταται ευκολότερο και πιο ασφαλές για τους πολίτες να ταξιδεύουν σε άλλες χώρες της ΕΕ με το αυτοκίνητό τους.
6. Η στήριξη της δημιουργίας μιας κοινής κάρτας αναπηρίας στην ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε ορισμένες ειδικές παροχές εντός της Ένωσης (κυρίως στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού και της αναπηρίας).
7. Η ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των πολιτών σε περίπτωση που θεωρούνται ύποπτοι ή κατηγορούνται σε ποινικές διαδικασίες, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης των παιδιών και των πιο εύάλωτων πολιτών.
8. Η αναθεώρηση της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών, ώστε να διευκολύνεται η επίλυση διαφορών για αγορές σε άλλες χώρες της ΕΕ.
9. Η δημιουργία ενός υποδείγματος με τις βασικές απαιτήσεις όσον αφορά την παρουσίαση πληροφοριών για ψηφιακά προϊόντα στο διαδίκτυο, ώστε οι πληροφορίες αυτές να είναι πιο κατανοητές και συγκρίσιμες.
10. Η λήψη μέτρων ώστε οι τοπικές αυτοδιοικήσεις να έχουν στη διάθεσή τους όλα τα μέσα για την πλήρη κατανόηση των δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ΕΕ.
11. Παροχή εύχρηστων συμβουλών από τον κεντρικό ιστότοπο Ευropa, ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν ευκολότερα και σαφέστερα πού να αποταθούν για τα δικαιώματά τους.
12. Η Επιτροπή:
  - θα προαγάγει την ενημέρωση των πολιτών της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από την ευρωπαϊκή ιθαγένεια, μέσω ενός οδηγού στον οποίο αυτά θα περιγράφονται με σαφή και απλή διατύπωση.
  - θα προτείνει εποικοδομητικούς τρόπους ώστε οι πολίτες της ΕΕ που ζουν σε άλλη χώρα της ΕΕ να διατηρούν το

δικαίωμα να ψηφίζουν στις βουλευτικές εκλογές της χώρας καταγωγής τους.

- θα διερευνήσει τρόπους για την ενίσχυση και την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου, με βάση τις υφιστάμενες εθνικές και ευρωπαϊκές δομές, ώστε να δοθεί τέλος στον σημερινό κατακερματισμό της κοινής γνώμης με βάση τα εθνικά σύνορα.

Η έκθεση του 2013 για την ιθαγένεια της ΕΕ συνδέθηκε άρρηκτα με το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών 2013. Βασίζεται σε γνώμες των πολιτών οι οποίες συγκεντρώθηκαν μέσω ευρείας **δημόσιας διαβούλευσης** (που πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου στο διαδίκτυο), ερευνών του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με την **ιθαγένεια της ΕΕ** και τα **εκλογικά δικαιώματα**, διασκέψεων των ενδιαφερόμενων μερών με την κοινωνία των πολιτών και άλλους φορείς, συναντήσεων εμπειρογνομόνων και, τέλος, μέσω των λεγόμενων «Διαλόγων με τους Πολίτες». Η έκθεση χρησίμευσε ως βάση διαλόγου καθ' όλη τη διάρκεια του ευρωπαϊκού έτους των πολιτών, προετοιμάζοντας το έδαφος για τις ευρωεκλογές του 2014.

Επιχειρήσεις

Στα παραδείγματα που ακολουθούν περιγράφονται συγκεκριμένοι τρόποι με τους οποίους οι πολιτικές στον τομέα της δικαιοσύνης για την ανάπτυξη συντελούν στη βελτίωση της καθημερινότητας των επιχειρήσεων.

Η δικαστική συνεργασία των χωρών της ΕΕ σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις αποτελεί το νομικό επιστέγασμα της ενιαίας αγοράς. Το δίκαιο της ΕΕ περιλαμβάνει κοινούς ευρωπαϊκούς κανόνες σχετικά με την αρμοδιότητα σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθορίζοντας ποια δικαστήρια είναι αρμόδια σε διασυνοριακές διαφορές. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται και κανόνες που ορίζουν το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαφορές αυτές. Έτσι γίνεται πιο εύκολη η εκτέλεση σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ απόφασης που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος. Από το 2015 η μεταρρύθμιση των υφιστάμενων κανόνων αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις —κυρίως τις μικρομεσαίες—, καθώς κάθε απόφαση που λαμβάνεται σε μια χώρα της ΕΕ θα αναγνωρίζεται και θα εφαρμόζεται αυτομάτως σε οποιαδήποτε άλλη χώρα της ΕΕ.

Μια επιχείρηση εγκατεστημένη στη Γαλλία συνάπτει με επιχείρηση εγκατεστημένη στην Πολωνία σύμβαση έργου στην οποία ορίζονται ως αρμόδια για την επίλυση τυχόν συμβατικών διαφορών τα δικαστήρια της Βαρσοβίας. Οι κανόνες της ΕΕ διασφαλίζουν την τήρηση των αποφάσεων των δικαστηρίων της Βαρσοβίας ακόμη και εάν το έργο πρόκειται να κατασκευαστεί, για παράδειγμα, στο Παρίσι. Στην περίπτωση αυτή το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο εγγυάται την αυτόματη αναγνώριση της απόφασης του πολωνικού δικαστηρίου στη Γαλλία, όπως και σε όλη ανεξαιρέτως την Ευρώπη.

Για να διευκολυνθεί η ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, υπάρχουν ευρωπαϊκοί μηχανισμοί ανάκτησης διασυνοριακών οφειλών. Η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής καλύπτει διασυνοριακές αστικές και εμπορικές χρηματικές αξιώσεις, απλουστεύει τις διαδικασίες και επιταχύνει τη διαδικασία με παράλληλη μείωση των δικαστικών εξόδων. Η ευρωπαϊκή

διαταγή πληρωμής αναγνωρίζεται και εκτελείται σε όλα τα κράτη μέλη —εκτός από τη Δανία— χωρίς να απαιτείται η αναγνώριση της εκτελεστότητας της.

Μια αυστριακή εταιρεία αθλητικών στοιχημάτων συνεργαζόταν με μια ιταλική εταιρεία η οποία συγκέντρωνε τα στοιχήματα από τοπικά ιταλικά γραφεία στοιχημάτων και έστελνε στη συνέχεια τα χρήματα στην αυστριακή εταιρεία. Όταν το συμβόλαιο της συνεργασίας τους έληξε, η αυστριακή εταιρεία συνειδητοποίησε ότι η ιταλική εταιρεία της χρωστούσε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό. Προσέφυγε λοιπόν σε αυστριακό δικαστήριο το οποίο εντός λίγων μόνο μηνών εξέδωσε ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής, που αναγνωρίζεται και εκτελείται αυτόματα στην Ιταλία.

Οι κανόνες της ΕΕ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αποσκοπούν στη διασφάλιση, την προώθηση και την προστασία του θεμιτού ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας οι μεν καταναλωτές προστατεύονται από παραπλανητικές και επιθετικές πρακτικές πωλήσεων, οι δε έμποροι οφείλουν να παρουσιάζουν τα προϊόντα τους με τρόπο σαφή, ακριβή και τεκμηριωμένο. Οι κανόνες της ΕΕ προωθούν την εναρμόνιση και την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορικών πρακτικών των χωρών, εξαλείφοντας τους φραγμούς στην εσωτερική αγορά. Οι επιχειρήσεις μπορούν να διαφημίζουν και να πωλούν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους σε όλους τους καταναλωτές στην ΕΕ, όπως ακριβώς και στους εγχώριους πελάτες τους.

Τέλος, οι κανόνες της ΕΕ για τις διασυνοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας έχουν εκσυγχρονιστεί για να διευκολύνουν τη διάσωση προβληματικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη. Το 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να μεταρρυθμίσουν την εθνική τους νομοθεσία περί αφερεγγυότητας με στόχο να δώσουν σε κάθε επιχείρηση τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τις οικονομικές της δυσχέρειες σε πρώιμο στάδιο και να μειώσουν τα χρονικά διαστήματα απαλλαγής από το χρέος για τις επιχειρήσεις που έχουν πτωχέυσει, διευκολύνοντας την παροχή δεύτερης ευκαιρίας.

Η Επιτροπή στηρίζει επίσης την ανάληψη εθελοντικών πρωτοβουλιών που προωθούν τη διαχείριση της πολυμορφίας στις επιχειρήσεις, ιδίως των χαρτών πολυμορφίας. Ο χάρτης ποικιλομορφίας είναι ένα σύντομο έγγραφο που υπογράφει οικειοθελώς μια εταιρεία ή ένας δημόσιος φορέας. Περιγράφει τα μέτρα που θα ληφθούν για την προαγωγή της ποικιλομορφίας και των ίσων ευκαιριών στον χώρο εργασίας, ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, σεξουαλικού προσανατολισμού, φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και θρησκείας. Πάνω από 7 100 εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, δημοσίων φορέων, ΜΚΟ, με πάνω από 13,6 εκατομμύρια εργαζομένους υπέγραψαν τους 13 εθνικούς χάρτες ποικιλομορφίας που έχουν καταρτιστεί έως σήμερα στην ΕΕ.

Το 2014 εκδόθηκε οδηγία σχετικά με τη δημοσιοποίηση από ορισμένες μεγάλες εταιρείες και ομίλους μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία. Οι σχετικές εταιρείες θα πρέπει να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, τους κινδύνους και τα αποτελέσματα για περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, καθώς και άλλα ζητήματα που αφορούν τους εργαζομένους, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας, και την πολυμορφία στα διοικητικά τους

© Sebastian Duda / Fotolia

Για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων απαιτούνται αποτελεσματικές νομικές διαδικασίες.

συμβούλια. Οι νέοι κανόνες θα ισχύουν μόνο για ορισμένες μεγάλες εταιρείες με περισσότερους από 500 υπαλλήλους.

Μια μικρή επιχείρηση με έδρα στην Ιρλανδία εμπορεύεται χειροποίητα φυσικά προϊόντα ευεξίας τα οποία είναι ιδιαίτερα δημοφιλή στους γάλλους και τους γερμανούς τουρίστες. Οι τουρίστες συχνά ζητούν να σταλούν και άλλα προϊόντα μέσω ταχυδρομείου. Ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης πήρε την απόφαση να διαφημίσει και να διαθέσει τα προϊόντα του απευθείας στη Γαλλία και τη Γερμανία, ενδεχομένως μέσω της ιστοσελίδας της επιχείρησης, αλλά, καθώς δεν ήταν εξοικειωμένος με τη νομοθεσία των χωρών αυτών, ανησυχούσε μήπως αντιμετωπίσει προβλήματα με τον νόμο. Χάρη στους κανόνες της ΕΕ, όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, μπορούν να διαθέτουν τα προϊόντα τους σε πανευρωπαϊκή κλίμακα χωρίς να χρειάζεται να προσφύγουν σε δαπανηρές νομικές συμβουλές σχετικά με το πώς να συμμορφωθούν προς τους κανόνες διαφήμισης και εμπορίας άλλων χωρών.

Βελτιώνοντας τη ζωή των Ρομά στην Ευρώπη

Οι Ρομά —η μεγαλύτερη εθνοτική μειονότητα της Ευρώπης— αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ευρωπαϊκής ηπείρου εδώ και αιώνες, όμως εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκαταλήψεις, μισαλλοδοξία, διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό.

Ο πληθυσμός των Ρομά στην Ευρώπη ζει σε πολύ χειρότερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες από ό,τι η πλειονότητα του πληθυσμού. Για παράδειγμα:

- μόνο το 42 % των παιδιών Ρομά αποφοιτούν από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, τη στιγμή που ο μέσος όρος στην ΕΕ ανέρχεται σε 97,5 %·
- καταγράφουν χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης και υψηλότερα ποσοστά διακρίσεων·
- συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως πόσιμο νερό ή ηλεκτρισμό·
- το προσδόκιμο ζωής των Ρομά υπολείπεται κατά 10 χρόνια του μέσου όρου της ΕΕ.

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ φέρουν από κοινού την ευθύνη για την καλύτερη κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των Ρομά με τη χρήση όλων των μέσων και πολιτικών για τα οποία είναι υπεύθυνα. Από το 2011 το

ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά, που ισχύει μέχρι το 2020, βοηθά τα κράτη μέλη να βελτιώσουν αισθητά τη ζωή των ατόμων αυτών.

Κάθε χρόνο η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο της εφαρμογής όλων των εθνικών στρατηγικών για την ένταξη των Ρομά που θεσπίζονται στο πλαίσιο αυτό.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2013, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύτηκαν, στο πλαίσιο σύστασης του Συμβουλίου, να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα ένταξης των Ρομά ώστε να επισπευσθούν οι σχετικές αλλαγές. Τα μέτρα αυτά αφορούν την πολιτική στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και τη στέγαση, αλλά και στους τομείς της μη διακριτικής μεταχείρισης, της προστασίας των παιδιών και των γυναικών Ρομά, της ενίσχυσης των τοπικών φορέων και της διακρατικής συνεργασίας. Η σύσταση αυτή προσθέτει ένα νέο μέσο στο νομικό και πολιτικό τοπίο, αλλά, κυρίως, αντιπροσωπεύει τη σθεναρή και ομόφωνη πολιτική δέσμευση των κρατών μελών να καταβάλουν περισσότερες και καλύτερες προσπάθειες ώστε να επιτευχθούν πραγματικές βελτιώσεις.

Η αξιολόγηση που πραγματοποίησε η Επιτροπή το 2014 για την πρόοδο της κατάστασης των Ρομά στους εν λόγω τομείς επιβεβαίωσε την ανάγκη για περαιτέρω συνεχείς προσπάθειες, ώστε να επιτευχθούν αλλαγές σε μεγαλύτερη κλίμακα. Οι κυριότερες προκλήσεις είναι οι συνεχιζόμενες διακρίσεις έναντι των παιδιών Ρομά, όπως π.χ. η φτώχεια τους σε ειδικά σχολεία και τάξεις, η έλλειψη συστηματικών μέτρων για αύξηση της συμμετοχής των Ρομά στην αγορά εργασίας, η έλλειψη βασικής υγειονομικής κάλυψης για όλους σε πολλά κράτη μέλη, και η δημιουργία γκέτο στις πόλεις ή ο περιορισμός των Ρομά σε αγροτικές περιοχές. Για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις αυτές, οι σημερινές

πολιτικές πρέπει να εξαλείφουν τους αποκλεισμούς και να καλύπτουν τις ανάγκες των Ρομά.

Κατά την ευρωπαϊκή διάσκεψη κορυφής για τους Ρομά, που πραγματοποιήθηκε στις 4 Απριλίου 2014, στις Βρυξέλλες, υψηλόβαθμα στελέχη της ΕΕ και εθνικών φορέων λήψης αποφάσεων αναγνώρισαν ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές παίζουν εξίσου βασικό ρόλο στην ένταξη των Ρομά, καθώς και ότι υπάρχει ανάγκη να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των τοπικών φορέων, καθώς και του ρόλου των εθνικών σημείων επαφής για τους Ρομά, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των εθνικών στρατηγικών ένταξης των Ρομά.

Τα οφέλη της ένταξης

Με μέσο όρο ηλικίας τα 25 έτη, σε σύγκριση με τα 40 έτη που είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος, οι Ρομά αντιπροσωπεύουν ένα συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού. Από τις έρευνες της Παγκόσμιας Τράπεζας προκύπτει ότι η ένταξη των Ρομά θα μπορούσε να αποφέρει οφέλη της τάξης των 0,5 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως, καθώς αναμένεται βελτίωση της παραγωγικότητας, μείωση των δαπανών κοινωνικής πρόνοιας και αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Προοπτικές: ενδυναμώνοντας τους πολίτες και ενισχύοντας την ανάπτυξη

Η βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών της ΕΕ είναι μια συνεχής διαδικασία. Στις «εκθέσεις για την Ιθαγένεια» η ΕΕ καθορίζει συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες στοχεύουν στην εξάλειψη των φραγμών που εξακολουθούν να εμποδίζουν την ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Σε μια ενιαία αγορά η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών πρέπει να είναι απαλλαγμένη από γραφειοκρατικά εμπόδια. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ έχει προτείνει, μεταξύ άλλων, την απλούστευση των διαδικασιών διακρατικής κυκλοφορίας των εγγράφων προσωπικής κατάστασης. Η ΕΕ θα ενισχύσει τα δικαιώματα των θεωρουμένων ως υπόπτων και των κατηγορουμένων. Οι πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες τυγχάνουν ιδιαίτερης προσοχής από την Ένωση, η οποία στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν την κοινωνική και οικονομική ένταξη των Ρομά.

Η εμπιστοσύνη των καταναλωτών αποτελεί το κλειδί για την τόνωση της ζήτησης και την ανάκαμψη της ανάπτυξης. Ο τρόπος με τον οποίο μπορούν τα δικαιώματα των καταναλωτών να συμβάλουν στη διατήρηση αυτής της εμπιστοσύνης

αποτυπώνεται στη συνολική στρατηγική της Επιτροπής, όπως αυτή διαμορφώνεται στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τους Καταναλωτές. Η ΕΕ ενθαρρύνει τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από τις πρόσφατες εξελίξεις στον ψηφιακό χώρο, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο διαδίκτυο. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων αναμένεται να διευκολύνει τις επιχειρήσεις και να μειώσει τη γραφειοκρατία, αντικαθιστώντας το ισχύον κατακερματισμένο νομικό πλαίσιο με μια σαφή δέσμη νομικών κανόνων. Η ΕΕ επιδιώκει να βελτιώσει περαιτέρω τις συνθήκες για τις επιχειρήσεις προτείνοντας ένα μέσο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων, εξετάζοντας το ζήτημα των παραπλανητικών και αθέμιτων πρακτικών συγκριτικής διαφήμισης και εκσυγχρονίζοντας τη νομοθεσία για την αφερεγγυότητα. Η Ένωση εξετάζει επίσης τη βελτίωση της ανάκτησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, την επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων κατά της παραχάραξης του ευρώ και την προάσπιση των οικονομικών συμφερόντων της μέσω του ποινικού δικαίου. Η μελλοντική Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

θα πραγματοποιεί αποτελεσματικές έρευνες και διώξεις σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να μη μένουν ατιμώρητες οι απάτες εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ. Στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, η ΕΕ θα καθορίσει το περιεχόμενο των αξιόποινων πράξεων και των αντίστοιχων ποινών, αντιμετωπίζοντας παράλληλα την ταχεία εξάπλωση νέων ψυχοτρόπων ουσιών.

Πρωταρχικός στόχος της ΕΕ είναι η ενίσχυση του ευρωπαϊκού δικαίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων και η διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του σε όλα τα κράτη μέλη. Η ΕΕ μεριμνά διαρκώς ώστε κάθε πολίτης να έχει πραγματική πρόσβαση σε όλες τις δυνατότητες που του προσφέρει η ενιαία αγορά, και να μπορεί να ζει και να εργάζεται χωρίς να υφίσταται διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής προέλευσης, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και σεξουαλικού προσανατολισμού. Ως εκ τούτου, μία από τις προτεραιότητες κατά τα προσεχή έτη θα είναι η έγκριση της εκκρεμούς πρότασης σχετικά με την καλύτερη προστασία έναντι των διακρίσεων λόγω αναπηρίας, ηλικίας, θρησκείας ή πεποιθήσεων και σεξουαλικού προσανατολισμού εκτός του τομέα της απασχόλησης και της εργασίας. Επίσης, η Ένωση καταβάλλει προσπάθειες για τη μείωση της μισθολογικής ανισότητας των φύλων και, μέσω μιας άλλης εκκρεμύσας πρότασης, για την αύξηση του ποσοστού των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια εισηγμένων εταιρειών, ώστε να εξαλειφθούν τα τεχνητά εμπόδια που ανακόπτουν την επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών.

Προϋπόθεση για την πλήρη αξιοποίηση της ενιαίας αγοράς από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις αποτελεί η εύκολη και επί ίσοις όροις πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, χρειάζονται κανόνες που να ισχύουν σε ολόκληρη την Ένωση. Παράλληλα, οι χώρες της ΕΕ παρακινούνται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και να προβούν στις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις των συστημάτων αυτών στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για οικονομική ανάκαμψη, ώστε να συμβάλουν με αυτό τον τρόπο στην πολιτική της δικαιοσύνης για την ανάπτυξη.

Μια από τις βασικές προτεραιότητες της ΕΕ είναι η ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών.

Η ανεξαρτησία των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελούν δύο από τις θεμελιώδεις αξίες στις οποίες εδράζεται το ευρωπαϊκό οικοδόμημα και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνονται σεβαστές και από τα 28 κράτη μέλη. Ο ευρωπαϊκός χώρος δικαιοσύνης θεμελιώθηκε πάνω στις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης και εμπιστοσύνης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία του αποτελεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη στα συστήματα και στις αρχές απονομής δικαιοσύνης των κρατών μελών. Η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού και αξιόπιστου συστήματος απονομής δικαιοσύνης συνοδεύεται από οικονομικά οφέλη. Η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός του κράτους δικαίου αυξάνουν την εμπιστοσύνη για επενδύσεις σε μια οικονομία. Στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει στη διάθεσή της πολλά μέσα για τη μέτρηση και συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων στα κράτη μέλη, καθώς και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Από το 2013 η ΕΕ εφαρμόζει ένα νέο εργαλείο —τον «πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης»— με σκοπό την προώθηση αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και, κατ' επέκταση, την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης. Ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης παρέχει αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα σχετικά με τη λειτουργία των συστημάτων δικαιοσύνης και στα 28 κράτη μέλη. Η βελτίωση της ποιότητας, της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης έχει ενταχθεί ήδη στη διαδικασία συντονισμού των οικονομικών πολιτικών της ΕΕ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στόχος της οποίας είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάκαμψη της ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2014 συγκεντρώνει δεδομένα από διάφορες πηγές. Τα περισσότερα από τα ποσοτικά στοιχεία παρέχονται από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αποτελεσματικότητας της Δικαιοσύνης (CEPEJ) του Συμβουλίου της Ευρώπης, που συγκεντρώνει δεδομένα από τα κράτη μέλη. Ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2014 παρουσιάζει επίσης τα αποτελέσματα δύο πιλοτικών μελετών, οι οποίες παρέχουν λεπτομερέστερα δεδομένα σχετικά με τη διάρκεια —σε μέσο όρο ημερών— των δικαστικών διαδικασιών που αφορούν το δίκαιο του ανταγωνισμού και το δίκαιο προστασίας του καταναλωτή.

Από τα βασικά πορίσματα του πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2014 προκύπτει ότι:

- Ορισμένα κράτη μέλη πρέπει να βελτιώσουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των εθνικών τους συστημάτων απονομής της δικαιοσύνης, λόγω της μεγάλης διάρκειας των διαδικασιών εκδίκασης των υποθέσεων σε πρώτο βαθμό, των χαμηλών ποσοστών διεκπεραίωσης και του μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων. Αν και πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις σε ορισμένα κράτη μέλη (π.χ. Πορτογαλία), τα αποτελέσματά τους δεν μπορούν ακόμη να

αντικατοπτριστούν στον πίνακα αποτελεσμάτων, καθώς τα δεδομένα αφορούν ως επί το πλείστον το 2012.

- Αν και αυξήθηκαν τα εργαλεία της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) που διαθέτουν τα δικαστήρια, εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ιδίως όσον αφορά τη διευκόλυνση της επικοινωνίας δικαστικών αρχών και πολιτών.
- Εναλλακτικοί μηχανισμοί επίλυσης διαφορών είναι πλέον διαθέσιμοι σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, ενώ στα περισσότερα από αυτά διενεργείται παρακολούθηση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων.
- Σχεδόν στο ένα τρίτο των κρατών μελών πάνω από το 50% των δικαστών συμμετέχει σε δραστηριότητες συνεχούς κατάρτισης στο δίκαιο της ΕΕ. Η κατάρτιση των δικαστών και των ασκούντων νομικά επαγγέλματα και η αξιοποίηση των εργαλείων της ΤΠΕ είναι καθοριστικά για την αποτελεσματική λειτουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη.
- Σε πολλά κράτη μέλη η αντίληψη περί ανεξαρτησίας έχει βελτιωθεί, ενώ σε ορισμένα άλλα έχει επιδεινωθεί.

Ο πίνακας αποτελεσμάτων στον τομέα της ευρωπαϊκής δικαιοσύνης συμβάλλει στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου εντοπίζοντας ζητήματα του τομέα της δικαιοσύνης, τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Εκτός από την αξιολόγηση της κατάστασης που επικρατεί στα κράτη μέλη, ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2013 συνέβαλε στην αντιμετώπιση προβλημάτων που περιέχονται στις **ανά χώρα συστάσεις** στον τομέα της δικαιοσύνης για δώδεκα κράτη μέλη (Βουλγαρία, Ισπανία, Ιταλία, Λετονία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Κροατία και Ιρλανδία). Οι εν λόγω συστάσεις υιοθετήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουλίου 2014. Ως επόμενο βήμα, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν τις εν λόγω κατευθύνσεις πολιτικής, στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η Επιτροπή θα υποβάλει το 2015 έκθεση σχετικά με την πρόοδο της υλοποίησης.

Περισσότερα

- ▶ Πλήρεις και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με όλες τις πολιτικές στον τομέα της δικαιοσύνης: <http://ec.europa.eu/justice>
- ▶ Συνδεθείτε μαζί μας στο Facebook: <http://www.facebook.com/EUJustice>
- ▶ Ακολουθήστε μας στο Twitter: http://twitter.com/EU_Justice
- ▶ Πληροφορίες σχετικά με τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και βελτιωμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε ολόκληρη την ΕΕ, σε 23 γλώσσες: <http://www.e-justice.eu>
- ▶ Πληροφορίες και στοιχεία επικοινωνίας των προξενείων και των πρεσβειών των κρατών μελών σε χώρες εκτός ΕΕ: <http://ec.europa.eu/consularprotection>
- ▶ Βοήθεια και συμβουλές προς τους πολίτες της ΕΕ και τις οικογένειές τους σε θέματα μετακινήσεων, θέσεων εργασίας, συνταξιοδότησης, εκπαίδευσης, υγείας, διατυπώσεων διαμονής, οχημάτων κ.λπ.: http://europa.eu/youreurope/citizens/index_en.htm
- ▶ Πρακτικός οδηγός για τους επιχειρηματίες της Ευρώπης: http://europa.eu/youreurope/business/index_en.htm
- ▶ Ιστότοπος για τα δικαιώματα του παιδιού για τα παιδιά και τους εφήβους: περιέχει παιχνίδια, κινούμενα σχέδια, βίντεο και σύντομα άρθρα τα οποία βοηθούν τα παιδιά και τους εφήβους να μάθουν ποια είναι τα δικαιώματά τους και τι κάνει η ΕΕ για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών: <http://ec.europa.eu/0-18>
- ▶ Έχετε ερωτήσεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση; Το «Europe Direct» μπορεί να σας βοηθήσει: 00 800 6 7 8 9 10 11 <http://europedirect.europa.eu>

